

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priştine, 4 Kasım 2016
Nr. Ref.: RK995/16

KABUL EDİLMEZLİK KARARI

Başvuru No: KI32/16

Başvurucu:

Ibrahim Svarça

Kosova Yüksek Mahkemesinin Rev. nr. 221/2015 sayı ve 1 Eylül 2015 tarihli kararı hakkında anayasal denetim başvurusu

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Mahkeme Heyeti:

Arta Rama-Hajrizi, Başkan
Ivan Čukalović, Başkanvekili
Altay Suroy, Üye
Almiro Rodrigues, Üye
Snezhana Botusharova, Üye
Bekim Sejdiu, Üye
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, Üye
Gresa Caka-Nimani, Üye

Başvurucu:

1. Başvuru, Priştine mukimi Ibrahim Svarça tarafından (bundan böyle: başvuru) sunulmuştur.

İtiraz Edilen Karar

2. İtiraz edilen karar başvuruçunun 24 Ekim 2015 tarihinde teslim aldığı Rev.nr. 221/2015 sayılı ve 1 Eylül 2015 tarihli Kosova Yüksek Mahkemesi kararıdır.

Başvurunun Konusu

3. Başvurunun konusu yukarıda mezkur mahkeme kararı hakkında anayasal denetim talebidir.
4. Başvurucu, adalet mahkemeleri kararlarıyla Kosova Cumhuriyeti Anayasasının (bundan böyle: Anayasa) 24. maddesi [Kanun Önünde Eşitlik], 31. maddesi [Adil ve Tarafsız Yargılanma Hakkı] ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 13. maddesi [Adil Yargılanma Hakkı] ile güvence altına alınmış olan haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

İlgili Hukuk

5. Başvuru Anayasa'nın 113.7 madde fıkrası, 03/L-121 sayılı Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Kanunun (bundan böyle: Kanun) 47. maddesi ile Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün (bundan böyle: İçtüzük) 29. kuralına dayandırılmıştır.

Başvuru Süreci

6. Başvurucu 16 Şubat 2016 tarihinde Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesine (bundan böyle: Mahkeme) başvurusunu teslim etmiştir.
7. Mahkeme Başkanı 14 Mart 2016 tarihinde Üye Gresa Caka-Nimani'yi raportör yargıç olarak görevlendirmiş, üyeler Almiro Rodrigues (başkan), Ivan Čukalović ve Arta Rama-Hajrizi'den oluşan Ön İnceleme Heyeti'ni belirlemiştir.
8. Mahkeme, başvurunun kaydedildiğini 26 Nisan 2016 tarihinde başvuruçuya bildirmiş ve başvurunun birer nüshasını Yüksek Mahkeme'ye göndermiştir.
9. Ön İnceleme Heyeti 15 Eylül 2016 tarihinde Raportör Yargıç'ın raporunu inceledikten sonra oybirliğiyle Mahkeme Heyetine başvurunun kabul edilmez olduğuna ilişkin öneri sunmuştur.

Olguların Özeti

10. Başvuru, belirtilmemiş olan bir tarihte Priştine Belediye Mahkemesinde ikametgahı Belgrat olan "Montazha" Anonim Şirketine karşı dava açarak 13 Mayıs 2005 tarihli satın alma sözleşmesi esasınca 1504/2 numara ile kadastro kütüğüne kaydedilmiş olan arsa üzerindeki mülkiyet hakkının teyidini talep etmiştir.
11. Priştine Belediye Mahkemesi 3 Nisan 2007 tarihinde çıkardığı C:nr. 841/2006 sayılı kararla başvuruçunun dava dilekçesini kabul etmiştir.

12. Belediye Mahkemesinin kararından sonra başvuru Priştine Belediyesi Şehirleşme, Kadastro ve Çevre Koruma Müdürlüğüne (bundan böyle: Priştine Belediyesi) mülkün kaydı için dilekçe vermiştir.
13. *“Priştine Belediyesi idaresinin gerçekleşmiş olan devir işleminin tamamlanmasıyla ilgili sükutu nedeniyle”* başvuru 2 Ekim 2007 tarihinde Kamu Hizmetleri Bakanlığı Kosova Kadastro Ajansına (bundan böyle: Kadastro Ajansı) şikayette bulunmuştur.
14. Kadastro Ajansı 8 Ekim 2007 tarihinde çıkardığı 738/7 sayılı netice yazısında *“Priştine Kadastro Dairesine mülk kaydı başvurusunun inceleyip bu idari konuda bir karar çıkarması buyurulmuştur”*.
15. Priştine Belediyesinin müteakip eylemsizliğinden dolayı başvuru belirtilmemiş bir tarihte borçlu Priştine Belediyesine karşı icra süreci başlatmak üzere Priştine Belediye Mahkemesine başvurmuş ve parselin kendi adına kaydının yaptırılmasını talep etmiştir.
16. Priştine Belediye Mahkemesi 8 Şubat 2011 tarihinde çıkardığı E.nr. 6/09 sayılı kararla başvurusunun dilekçesini kabul etmiştir. Kararın ilgili kısmında [...] *icra evrakı –Priştine Belediye Mahkemesinin 14.05.2007 tarihinde kesinleşmiş olan C.Nr. 841/2006 sayı ve 03.04.2007 tarihli kararı esasınca [...]. İCRA SÜRECİ belirlenip borçlu Priştine Belediyesi Jeodezi ve Kadastro Müdürlüğüne 1504/2 numaralı parseli alacaklı Priştine mukimi İbrahim Svarça adına arazi kütüğüne kaydetmesi buyurulmuştur.*
17. Kadastro Ajansı 18 Mart 2011 tarihinde çıkardığı 011952-2292 sayılı kararla başvurusunun mülkten istifade etme talebini onamıştır.
18. Priştine Belediyesi 16 Nisan 2011 tarihinde Kadastro Ajansına gönderdiği 001-031-218 sayılı yazıyla Belediye Mahkemesi kararının yürütmeyi durdurma gerekçesini açıklamış ve 2002/12 sayılı UNMIK Yönetmeliği ile 2006/17 sayılı UNMIK Emirnamesi uyarınca dava konusunda Yüksek Mahkeme Özel Dairesini bilgilendirdiğini ve bu davanın Belediye Mahkemesinde değil de Yüksek Mahkeme Özel Dairesinde görülmüş olması gerektiğini bildirmiştir.
19. Priştine Belediyesi Kadastro Dairesi başvurusunun mülk üzerindeki mülkiyet haklarını belirleyen UL-71914059-09836 sayılı mülkiyet belgesini 16 Mayıs 2011 tarihinde düzenlemiştir.
20. Başvuru mezkur mülk üzerinde mülkiyet haklarının tamamını kazanmış olmasından sonra Priştine Belediye Mahkemesine başvurarak Priştine Belediyesince maddi zararının karşılanması için tazminat davası açmıştır. Başvuru şunları talep etmiştir: *Priştine Belediyesi Şehirleşme, Kadastro ve Çevre Koruma Müdürlüğüne 14.05.2007 tarihinden itibaren 01.05.2010 tarihine kadarki dönemde 1504/2 numaralı parsel üzerinde 469.273,30 avro olarak hesaplanmış olan kira geliri ile 01.05.2010 tarihinde*

başlayarak geriye kalan döneme ilişkin kira gelirinin tazminin emredilmesi[...].

21. Priştine Belediye Mahkemesi 20 Kasım 2011 tarihinde çıkardığı C. nr. 2644/08 sayılı kararla dava dilekçesini temelden yoksun bularak reddetmiştir.
22. Başvurucu belirtilmemiş bir tarihte çekişmeli yargılama usulü, ili durumun yanlış ve eksik tespiti ve maddi hukukun yanlış uygulandığı gerekçesiyle Belediye Mahkemesi'nin C. nr. 2644/08 sayı ve 10 Kasım 2011 tarihli kararı hakkında İstinaf Mahkemesi'ne itiraz dilekçesi vermiştir.
23. Kosova İstinaf Mahkemesi 3 Mart 2015 tarihinde çıkardığı Ac. nr. 4521/12 sayılı kararla itirazı temelden yoksun bularak reddetmiştir. İstinaf Mahkemesi, kararında ilk derece mahkemesinin doğru ve temellendirilmiş karar aldığını gerekçesini belirtmiştir.
24. Başvurucu daha sonra çekişmeli yargılama usulü hükümlerinin ihlali ve maddi hukukun yanlış uygulanması nedeniyle Kosova İstinaf Mahkemesinin Ac. nr. 4521/12 tarihli kararı hakkında Kosova Yüksek Mahkemesine revizyon başvurusunda bulunmuştur.
25. Kosova Yüksek Mahkemesi 1 Eylül 2015 tarihinde (Rev. nr. 221/2015 sayılı kararla) revizyon başvurusunu temelden yoksun bularak reddetmiştir. Kosova Yüksek Mahkemesi şu gerekçeyi bildirmiştir [...] *alt derece mahkemeleri fiili durumu doğru ve eksiksiz tespit ederek çekişmeli yargılama usulü ile maddi hukuk hükümlerini doğru uygulamışlardır.*
26. Başvurucu 23 Kasım 2015 tarihinde Devlet Savcılığına kanun yararına bozma dilekçesi vermiştir.
27. Devlet Savcılığı 3 Aralık 2015 tarih ve KMLC. nr. 123/2015 sayılı tebligatında kanun yararına bozma dilekçesinin reddini ve şu gerekçesini bildirmiştir: *"bu kanun yoluna başvurmanın yasal süresi geçmiştir"*.

Başvurucunu İddiaları

28. Başvurucu, Kosova Yüksek Mahkemesinin Rev. nr. 221/2015 sayı ve 9 Eylül 2015 tarihli kararlarıyla Anayasa'nın 24. maddesi [Kanun Önünde Eşitlik], 31. maddesi [Adil ve Tarafsız Yargılanma Hakkı] ve AİHS'nin 13. maddesi [Adil Yargılanma Hakkı] ile güvence altına alınmış olan haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.
29. Başvurucu Mahkeme'den şunu talep etmiştir:

İlk derece mahkemesi – Priştine Temel Mahkemesi, ikinci derece mahkemesi – Priştine'deki İstinaf Mahkemesi ve Kosova Yüksek Mahkemesinin bu hukuk davasında benim zararına olan karar aldıklarının doğrulanması ve [...] yukarıda belirtilen 3 (üç) mahkemelerinin kararlarının iptali.

Başvurunun Kabul Edilirliği

30. Mahkeme öncelikle başvuruçunun Anayasada belirtilmiş ve Kanun ile İçtüzükte ayrıntıları verilmiş olan kabul edilirlilik koşullarının yerine getirip getirmediğini değerlendirmek durumundadır.
31. Mahkeme bununla ilgili olarak Anayasa'nın 113. madde 1 ve 7. fıkrasına atıfta bulunur. Fıkra şöyledir:

Anayasa Mahkemesi, yasal şekilde sadece yetkili makamlarca açılmış davalar hakkında karar verir.

(...)

7. Yasalarla belirlenen tüm yasal yollar tükendikten sonra bireyler, kamu otoriteleri tarafından kendi bireysel hak ve özgürlükler ihlal edildiğinde dava açma haklarına sahiptirler.

32. Mahkeme ayrıca Kanun'un 48. maddesine atıfta bulunmuştur. Madde şöyledir:

İstem müracaatında bulunan kişi, isteminde hangi hak ve özgürlüğünün ihlal edildiğini tahmin ettiğini ve müracaatta bulunan kişinin itirazda bulunmak istediği kamu otoritenin somut işleminin hangisi olduğu konusunda doğru bir açıklama yapmakla görevlidir.

33. Mahkeme, İçtüzük'ün 36. kuralı (1) (d) ve (2) (d) bentlerini de dikkate almıştır. Kural şöyledir:

(1) Mahkeme başvuruları yalnız şu hallerde görüşebilir:

[...]

d) Başvuru prima facie olarak açıkça temellendirildiği veya temelden yoksun olmadığı zaman.

(2) Mahkeme şu kanaatlere vardığında başvuruyu açıkça temelden yoksun olduğunu ilan eder:

d) Başvuruçunun kendi iddiasını yeterli şekilde kanıtlayamadığı zaman.

34. Mahkeme, mezkur mülke ilişkin davanın iki aşamada yapılmış olduğunu hatırlatır. İlk aşama Belediye Mahkemesinin 3 Nisan 2007 tarih ve C. nr. 841/2006 sayılı kararına istinaden başvuruçunun ilgili kadastro kütüğünde mülkün adına kaydedilmesine ilişkin talebidir. Başvuruçunun bu talebi Priştine Belediyesi Kadastro Dairesi 16 Mayıs 2011 tarihinde mülkiyet haklarına ilişkin belgeyi düzenlemekle gerçekleşmiştir. İkinci aşama ise mülkün zamanında kadastro kayıtlarına geçirilmeyişinden dolayı alınamayan kiraların tazmininin Priştine Belediyesinden talebidir. Ancak bu

süreç Kosova Yüksek Mahkemesinin Rev. nr. 221/2015 sayılı kararıyla 1 Eylül 2015 tarihinde tamamlanmıştır. Bu kararla İstinaf Mahkemesi kararı ile Priştine Belediye Mahkemesi kararı doğrulanmış olup başvuru bu karara Anayasa Mahkemesi nezdinde itiraz etmiştir.

35. Mahkeme başvuru Kosova Yüksek Mahkemesinin Rev. nr. 221/2015 sayı ve 9 Eylül 2015 tarihli kararlarıyla Anayasa'nın 24. maddesi [Kanun Önünde Eşitlik], 31. maddesi [Adil ve Tarafsız Yargılanma Hakkı] ve AİHS'nin 13. maddesi [Adil Yargılanma Hakkı] ile güvence altına alınmış olan haklarının ihlal ettiği iddiasını hatırlatır.
36. Başvuru 31. maddenin [Adil ve Tarafsız Yargılanma Hakkı] ihlaliyle ilgili olarak şunu belirtmiştir: *"Mülkiyet hakkından ve mülkünden yararlanma hakkından yararlanma anlamında Kosova Cumhuriyeti makamları tarafından zarara uğratıldığım dikkate alınmamıştır"*.
37. Mahkeme bu doğrultuda derece mahkemeleri tarafından işlendiği iddia edilen olgu ve kanunlara ilişkin hataları incelemek (meşruiyet) kendi görevi olmadığını, ancak bu tür işlemlerin başvuru Anayasa ile güvence altına alınmış haklarını ihlal edip etmediklerini incelemek (anayasal denetim) olduğunu belirtir.
38. Bununla ilgili olarak Mahkeme Anayasa'ya göre, adalet mahkemelerince alınan kararlarla ilgili olarak dördüncü derece mahkemesi gibi hareket etmek olmadığını vurgulamak ister. Usul hukuku ve maddi hukukla ilgili kuralları yorumlayıp uygulamak adalet mahkemelerinin rolü ve görevidir (bkz. *Garcia Ruiz – İspanya* [GC] 30544/96 davası AİHM 1999-I tarihli kararı 28. Maddesi. Ayrıca bkz. *70/11 sayılı Faik Hima, Magbule Hima ve Bestar Hima* başvurusu hakkında 16 Aralık 2011 tarihli kabul edilmezlik kararı).
39. Anayasa Mahkemesi ancak delillerin doğru sunulmadığını ve bir bütün olarak ele alındıklarından yargılama süreçlerinin başvuruya karşı adil ve tarafsız yargılama yapıp yapılmadığını inceleyebileceğinin belirtilmesi önemlidir (Bkz. *Edwards v. Birleşik Krallık*, No: 13071/87, 10 Temmuz 1991 tarihli Avrupa İnsan hakları Komisyonu Raporu).
40. Dahası Mahkeme, Yüksek Mahkemenin başvuru çekişmeli yargılama usulü hükümlerinin ihlali ve adalet mahkemeleri kararlarının kanıtlanmış delillere dayanıp dayanmadığı hakkındaki iddialarını ayrıntılı bir şekilde ele alıp incelediğini değerlendirmiştir.
41. Mahkeme bu doğrultuda İstinaf Mahkemesi kararının anlaşılır ve sarih olduğu ve de meşru bir karar çıkarmak için yeterli gerekçe ile karar belirleyici olgular içerdiği tespitinde bulunan Yüksek Mahkeme kararına atıfta bulunmak ister. İstinaf Mahkemesi kararında şunlar belirtilmiştir:

Bu mahkeme dava dosyasındaki yazılardan davalının davacı tarafından iddia edilen zararı tazmin etmekle sorumlu olmadığı sonucu çıktığı için itiraz iddialarının temelden yoksun oldukları görüşündedir. Zira davalının yukarıda mezkur kararı uygulama ve dolayısıyla

gayrimenkulün davacının adına nakline ilişkin değişiklikleri yapma gayretinde yasal yetkileri çerçevesinde müteselsilen yukarıda kararı çıkaran yetkili organ olarak görülen Kosova Emanet Ajansının ilgili onayı ve görüşünü talep ettiği anlaşılmaktadır. Bu nedenle dava konusu mülk hakkında yargılama yetkisi olmayan yerel başka bir mahkemenin değil de Yüksek Mahkeme Özel Dairesinin karar alması gerektiğini belirtmiştir. Kosova İstinaf Mahkemesi kararının devamında şunu belirtmiştir: Davacının tazminini talep ettiği olası zarara ilişkin sorumluluk davalı olan belediyenin eylemi veya eylemsizliğine mal edilemez. Çünkü bu arada Kosova Emanet Ajansı yukarıda belirtilen duruşlarıyla müdahale etmiş ve dava evrakından ortaya çıktığı üzere davalının Kosova Emanet Ajansında ilgili onayı talep etme sürecindeydi.

42. Sonuç olarak Mahkeme, başvuru davasının çözümüne ilişkin tüm önemli argümanlarının adalet mahkemeleri tarafından görüşüldüğünü tespit etmiştir. Başvurucunun itiraz ettiği kararın maddi ve yasal gerekçeleri ayrıntılı bir şekilde sunulmuş ve yukarıda ifade edilenlere dayanarak adalet mahkemeleri nezdindeki süreçler genel anlamda adildi.
43. Başvurucu ayrıca 24. madde [Kanun Önünde Eşitlik] ve AİHS'nin 13. maddesinin [Adil Yargılanma Hakkı] ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Bu doğrultuda Mahkeme, Anayasa'nın 24. maddesi ile AİHS'nin 13. maddesiyle güvence altına alınmış olan hakların ihlaline ilişkin bir delil sunmadığı ve iddiasını kanıtlamadığını tespit etmiştir. Bu tür Anayasa ihlali iddiaları ileri sürüldüğünde başvuru davasının gerekçelendirilmiş ve ikna edici argümanlara dayalı bir iddia ortaya koyması gerekir. (Bkz. KI198/13, Başvurucu: *Kosova Özelleştirme Ajansı*, Anayasa Mahkemesi'nin 13 Mart 2014 tarihli kabul edilmezlik kararı).
44. Başvurucunun dava sonucundan memnuniyetsizliğine ilişkin olgu adil ve tarafsız yargılanma hakkı ihlallerine yönelik kanıtlanmış başvuru sunma hakkı vermez (bkz. *Mezotur-Tiszazuği Tarsulat v. Macaristan*, Başvuru No: 5503/02, 26 Temmuz 2005 tarihli AIHM kararı)
45. Bu koşullarda Mahkeme, başvuru davasının Anayasa'nın 24. maddesi [Kanun Önünde Eşitlik], 31. madde [Adil ve Tarafsız Yargılanma Hakkı] ile AİHS'nin 13. maddesiyle [Adil Yargılanma Hakkı] güvence altına alınmış olan hak ve özgürlüklerinin ihlaline ilişkin iddiaları delil sunarak destekleyemediği ve bu iddiasını yeterince gerekçelendiremediği, zira onun sunduğu delillerin adalet mahkemelerinin Anayasa ile güvence altına alınmış olan haklarını ihlal ettiğini göstermediği görüşündedir.
46. Netice itibarıyla başvuru anayasal temeller bakımından açıkça temelden yoksundur ve Anayasa'nın 113.7 fıkrasında ile Kanun'un 48. maddesi belirtilip İçtüzük'ün 36. kuralı (1) (d) ile (2) (d) bentlerinde kabul edilirlilik ayrıntıları belirtildiği şekilde kabul edilmez olarak ilan edilmesi gerekmektedir.

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

Anayasa'nın 113.7. fıkrası, Kanun'un 48. maddesi ile İÇTÜZÜK'ÜN 36. kuralı (1) (d), (2) (d) bentleri ile 56. kuralı (b) fıkrası uyarınca Kosova Anayasa Mahkemesi'nin 15 Eylül 2016 tarihinde yapılan duruşmasında oybirliğiyle:

- I. Başvurunun kabul edilmez olarak REDDİNE,
- II. Kararın taraflara TEBLİĞ EDİLMESİNE,
- III. Kanununun 20.4 maddesi uyarınca bu kararın Resmi Gazetede YAYIMLANMASINA karar verilmiştir.
- IV. İşbu karar derhal yürürlüğe girer.

Raportör Yargıç

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Gresa Caka-Nimani

Arta Rama-Hajrizi